

Leergesprekken

Deze gesprekken van minimaal 45 minuten vinden minstens 3 x per week plaats en zij vormen een essentieel onderdeel van het leren in de praktijk. Ze kunnen zeer verschillend van aard zijn, maar hebben het doel te reflecteren op wat gedaan of gebeurd is.

We onderscheiden de volgende typen leergesprekken :

- persoonsgericht leergesprek (minimaal 1x per 3 weken)
- taakgericht leergesprek (minimaal 1x per week)
- procesgericht leergesprek (minimaal 1x per 6 weken)

In leergesprekken heeft de opleider de rol als coach. Hij vraagt door, vat samen en probeert de aios te stimuleren om waar mogelijk zelf tot oplossingen te komen. Ook houdt hij de aios de spiegel voor door deze feedback te geven op zijn/haar denken en handelen. Als coach stimuleert hij de aios om deze feedback om te zetten in concrete leerdoelen. Uiteraard zullen er ook leergesprekken zijn waarin de HAO-informatie geeft en kennis overdraagt. De drie type leergesprekken kunnen apart, maar ook samen in een gesprek aan de orde komen.

Persoonsgericht leergesprek

In het persoonsgericht leergesprek staat de aios en zijn beleving centraal. Hierbij gaat het niet om het medisch handelen of over 'goed of fout' maar om de houding, emoties, normen en waarden van de aios in een bepaalde situatie. Een element van dit leergesprek is vaak het exploreren van de emoties van de aios in contact met de patiënt (bijvoorbeeld betrokkenheid, irritatie, opluchting). Vragen die hierbij aan de orde kunnen komen, zijn:

- Wat vind jij een lastige patiënt?
- Waarom vind je deze patiënt lastig?
- Wat doet het met jou?
- Gaat het specifiek om deze patiënt of heb je meer patiënten waar je moeite mee hebt?

In eerste instantie vindt reflectie plaats over de situatie c.q. patiënt en over de reden waarom de aios er moeite mee heeft. Pas als de analyse helder is, kan de HAO de aios coachen in het zoeken naar oplossingen. Vragen zijn hier b.v.:

- Welke oplossingen kun je bedenken om beter met zo'n patiënt om te gaan?
- Welke oplossing spreekt jou het meeste aan?
- Wat ga je de volgende keer doen als deze patiënt(en) bij je komen?

Om te evalueren of deze oplossing ook werkt, maken HAO en aios een afspraak wanneer zij op dit onderwerp terugkomen. **Wij verwachten dat je min. 1x per 6 weken een persoonsgericht leergesprek houdt.** In het eerste jaar van het HAO-curriculum besteden we o.a. aandacht aan de oplossingsgerichte methode in het coachen van onzekere aios als één van de vormen voor het persoonsgerichte leergesprek.

Taakgericht leergesprek

Bij het taakgerichte leergesprek staat het medisch handelen centraal. Onderwerpen die hierin worden besproken zijn o.a. het handelen als huisarts, de diagnose, de medicatie, maar ook de arts-patiëntcommunicatie, consultvoering en bejegening kunnen onderwerp van gesprek zijn. De kern is het reflecteren op het feitelijk handelen van de aios. Er kan bijvoorbeeld een discussie ontstaan over juistheid van beleid of over de manier waarop een onderzoek moet worden uitgevoerd. In het begin zal in het taakgerichte leergesprek met name het spreekuur geëvalueerd worden, later ook een casusbespreking waarbij de aios inhoudelijke vragen heeft over problemen van/met de patiënt. Een zeer praktisch instrument om de aios concrete feedback te geven op zijn consult is de Maas Globaal. We verwachten dat de aios tenminste 1 x per week feedback krijgt van de opleider op een opname van een consult. In het begin kan dit ongemakkelijk zijn voor zowel HAO als aios, maar “kijken naar” en hierop reflecteren levert vaak meer op dan alleen “praten over”.

Een valkuil in het taakgerichte leergesprek is dat de opleider zich voornamelijk als deskundige c.q. docent opstelt. De aios zal graag direct antwoorden op zijn vragen willen hebben, maar hij zal meer leren van reflectie, zelf nadenken en daarna de kennis krijgen van de opleider. Een coachende houding in het taakgerichte leergesprek is zeer belangrijk. Vragen, die hierbij gebruikt kunnen worden zijn:

- Wat is de reden, dat je deze medicatie voorschrijft?
- Wat zou je nog meer kunnen voorschrijven?
- Stel je zou een zelfstandige week hebben, wat zou je dan doen?
- Waar zou je dat op kunnen zoeken?
- Wat was de hulpvraag van deze patiënt?

Twee bijzondere vormen van taakgerichte leergesprekken zijn de consultatie en de themabespreking.

Consultatie

Wanneer de aios een urgente vraag heeft tijdens een patiëntencontact moet hij direct bij de HAO terecht kunnen. Over de wijze waarop dit gaat, moeten goede afspraken gemaakt worden met elkaar zowel op praktisch vlak als op inhoudelijk vlak (op welke wijze, wanneer?).

Themabespreking

In dit leergesprek wordt een bepaald thema uitgediept na een voorbereiding door de aios en/of HAO. Dit kan naar aanleiding zijn van een praktijkopdracht van module of lijn onderwijs, een NHG-standaard of wanneer de aios en HAO vaststellen dat de aios nog te weinig inzicht heeft in een bepaald aspect.

Naast deze twee vormen van een taakgericht leergesprek zijn er nog:

- consultbespreking: het uitdiepen van een bepaald consult (evt. met behulp van video/audio opname)
- casusbespreking: het integraal bespreken van een casus, het betreft dan alle episodes, voorgeschiedenis, specialistenbevindingen, etc.
- leergesprek in het kader van lijn of module onderwijs
- observatie van de aios door de HAO (of andersom) en het daarbij behorende leergesprek
- bespreken van een Individueel Leer Programma
- oefenen van medische vaardigheden

Procesgericht leergesprek

Iedere 6 weken houdt de opleider een procesgericht leergesprek. Belangrijkste doel: de opleider stelt zich open voor feedback en wordt nog beter als opleider.

Het procesgerichte leergesprek kijkt terug op de afgelopen periode. Hierin wordt aandacht besteed aan de onderlinge samenwerking tussen HAO en aios, de begeleiding door de opleider en het leerklimaat in de praktijk. Omdat het taakgerichte deel, zeker in het begin, veelal in de leergesprekken aan de orde zal komen, is het van belang om in het procesgerichte leergesprek juist aandacht te besteden aan de randvoorwaarden voor het leerproces met name over de onderlinge samenwerking tussen opleider en aios. Daarnaast kan de samenwerking met de assistentes en overige collega's en de organisatie van de praktijk ook aan de orde komen. Het procesgerichte leergesprek heeft als doel om op een gestructureerde wijze de kwaliteit te verbeteren van:

- het leerproces van de aios.
- de leeromgeving van de aios
- de kwaliteit van de opleider (en van de aios)

Omdat een huisarts zelden alleen werkt is de evaluatie van de onderlinge samenwerking van groot belang. Het kan zowel voor de HAO als voor de aios al een leerpunt op zich zijn om dit openlijk met elkaar te kunnen bespreken. Als je er moeite mee hebt om de samenwerking (op een gestructureerde wijze) te analyseren, b.v. omdat je bang bent hierdoor een conflict te krijgen of omdat je het moeilijk vindt om knelpunten in de samenwerking concreet te benoemen, gebruik de volgende tips:

- Laat de aios voorafgaand aan het procesgerichte leergesprek 3 aspecten van de samenwerking met de opleider bedenken die goed gaan en 3 ter verbetering. Zie verder onder voorbereiding.
- Geef vervolgens zelf ook 3 dingen aan die goed gaan en 3 ter verbetering in jouw samenwerking met de aios. Je krijgt nu een lijstje met 6 goede punten en 6 verbeterpunten. Maak een analyse, wat gaat er precies goed en waarom; wat zijn de verbeterpunten en waarom gaat dit minder goed. Bepaal samen op ten minste 1 verbeterpunt een actiepoint en maak een plan van aanpak.

In een procesgericht leergesprek geeft de aios aan wat hij/zij in de afgelopen periode (bijvoorbeeld 2-3 maanden) goed vindt gaan in de samenwerking, de begeleiding van de opleider en de organisatie. En hij/zij geeft aan waar hij/zij tegenaan loopt of welke punten ter verbetering en/of ontwikkeling hij/zij ziet. De HAO geeft zelf ook aan wat goed gaat in de samenwerking en wat verbeterd of ontwikkeld kan worden. De HAO vraagt door en nodigt de aios uit om met zijn/haar feedback en verbeterpunten te komen. Veel aios en ook opleiders zullen dit lastig vinden. De HAO stimuleert de aios om in eerste instantie zelf oplossingen te vinden voor eventuele knelpunten, maar mag in tweede instantie ook zelf met suggesties komen. Onderwerpen, die aan de orde komen in het procesgericht leergesprek zijn o.a.:

- Kwaliteit en kwantiteit van de leergesprekken
- De rol van aios en HAO in deze leergesprekken
- Kwaliteit en kwantiteit van de feedback van HAO en aios

Een procesgerichte leergesprek wordt afgesloten met concrete afspraken.